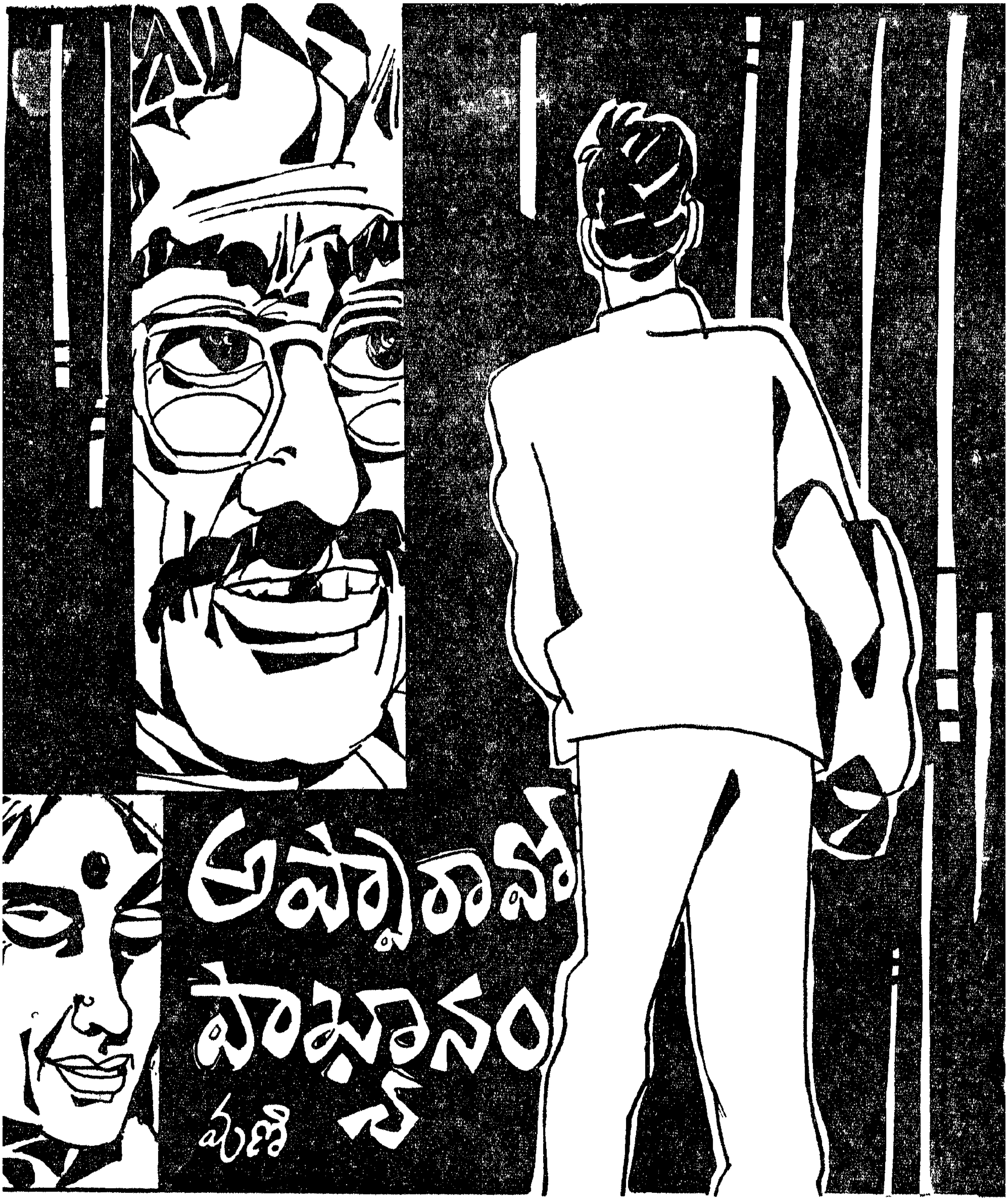

అప్పారావు ప్రస్థానం

మణి

“ఏమిటి ! అప్పారావు పోయాడా ?” అని ఆశ్చర్యంగా ఒకేసారి అడిగారు, రచ్చబండమీద కూర్చుని, తీరిగ్గా కబుర్లు చెప్పుకుంటున్న పెద్ద మనుషులు ఏడెనిమిదిమంది. “అవును పోయాడు” అని మళ్ళీ అన్నాడు ఆ వార్త తెచ్చిన మనిషి.

“అయ్యో ! పాపం ! జబ్బేమిటి ఇంత హఠాత్తుగా పోవటానికి? రాత్రికూడ బాగానే ఉన్నాడే ! ప్చ్! పాపం! ఏ మాట కా మాట అనుకోవాలి గాని అతని బుద్ధి చాల మంచిదండి !” అంటున్నాడు ఒకాయన.

“మంచి భక్తుడుగా మారాడయ్యా ! పుణ్యం చేసుకున్నాడు కాని ఆ గుడి తతంగం ఏదో పూర్తి చేసినట్లయితే అతని పేరు చిరకాలం ఉండేది !” అంటున్నాడు మరొక పెద్దమనిషి

అప్పారావు చేష్టలన్నీ ఎంతగానో ఒకదాని కింకొటి కల్పించి చెప్పుకుంటున్నారు తలా ఒక రకంగా మాట్లాడుతున్నారు. అందరూ మెచ్చుకునేవారే !

అందరి మాటలు విని ఆ వార్త తెచ్చిన మనిషి ఒక్కసారిగా పొట్టచెక్కలయ్యేటట్లు నవ్వుతున్నాడు.

అక్కడున్న మిగతావారికి చిర్రెత్తుకొచ్చింది. “ఎందుకయ్యా ! అట్లా నవ్వుతావ్ ? అప్పారావంత మంచివాడు పోతే విచారించాల్సింది పోయి నవ్వుతావేంటి ? చాలు ! వాళ్ళే ! ఎవరన్నా నవ్విపోతారు. ఇక ఆపు పదండి! ఒకసారి వెళ్ళి చూచి రాకపోతే బావుండదు ”అంటూ ఒక పెద్దమనిషి తుండు దులిపి భుజాన వేసుకున్నాడు.

అప్పారావు పోయాడన్న వార్త తెచ్చిన మనిషి

—42వ పేజీ చూడండి

శ్రీదేవి

రు. మనం ఎంతసేపూ వారిని చూసి ఆనందించడం తప్ప, వారిలో ఉన్న మంచిని గ్రహించలేకపోతున్నాం. మనలో పురుషులు కొంతవరకూ నయం స్త్రీలు బొత్తిగా వెనకబడి ఉన్నారు" అని తనకు తోచిన మాటలు చెప్పి తప్పించుకున్నాడు వేణు.

సుభద్రమ్మ, "ఇప్పుడిప్పుడు మన దేశంలో స్త్రీలు కూడా ముందుకు వస్తున్నారు. పెద్ద పెద్ద పట్టణాల్లో స్త్రీలు కూడా, పురుషులతో సమానంగా చదువుకుంటూ ఉద్యోగం చేస్తున్నారు. ఈ ఊళ్లల్లో కూడా కాలేజీలలో ఎంతోమంది చదువుకుంటున్నారు. మునుపటికన్నా కొంతవరకూ ఇప్పుడు పరిస్థితి బావుంది" అని తను కూడా తన అభిప్రాయం వెల్లడించింది.

"ఆ—! ఏం నయం వదినా! ఏదో చదువంటే చదివేస్తున్నారు కాని, వాళ్ల మనస్సుల్లోనూ, ఆచారాల్లోనూ, ఆలోచనల్లోనూ ఏమీ మార్పు రాలేదనుకో. ఎంత చదువుకున్న అమ్మాయి అయినా, పెళ్లి విషయంలో స్వతంత్రించి, తనకు వచ్చిన వాణ్ణి చేసుకోవడానికిమాత్రం భయపడుతుంది. తలిదండ్రులు ఎంచినవాడినే చేసుకుంటోంది. అతనే తన భర్త, తన దైవం అనుకొని, ఆత్మవంచన చేసుకుంటోంది. అది మన స్త్రీలలో ఉన్న బలహీనత. చదువుకున్నవాళ్లకన్నా, ఆ తెగింపేఉంటే చదువుకోని స్త్రీనే నేను అభినందిస్తాను" అన్నాడు వేణు.

శ్రీదేవికి శ్యామల జ్ఞాపక మొచ్చింది. ఆమె ఆ—అచారిని ప్రేమించిందేమో? అయినా భర్తే తన సర్వస్వం అంటోంది. వేణు ఉద్దేశంలో అది బలహీనత! వేణు భావాలన్నీ నూతనత్వంతో కూడి ఉన్నాయి. అతను చాలా తెలివైనవాడిలాగా, చలాకీ తనంకలవాడిలాగా కన్పించాడు శ్రీదేవికి.

అప్పటికే చాలా చీకటి పడిపోవడంవల్ల శ్రీదేవి తాను ఇంటికి వెళ్ళిపోతానంది. సుభద్రమ్మ, వేణు ద్వారా రిక్షాను పిలిపించి, శ్రీదేవిని పంపించింది. శ్రీదేవి ఇంటికి వెళ్ళగానే, అనసూయమ్మకు వంట్లో బాగులేదని తెలిసింది. ఆమె గదిలోకి శ్రీదేవి వెళ్లగానే, శ్రీదేవిని ఆమె—అంతసేపు ఏమి చేశావని అడిగింది. శ్రీదేవికి తను సినిమా చూశానని చెప్పడానికి భయం వేసింది. అందుకని ఆ విషయం దాచి, సుభద్రమ్మ తన కేవేవో నేర్పిందని, మిషన్‌మీద కుట్టడం నేర్చుకుంటూంటే ఆలస్యమైపోయిందనీ చెప్పింది. తరువాత, తల్లికి తలనొప్పిగా ఉందంటే అమృతాంజనం రాస్తూ కూచుంది. శ్రీదేవి ఆలోచనలన్నీ ఆ ఇంగ్లీషు పిక్చరుమీదా, వేణు మాటలమీదా మెసల సాగాయి. అంతేకాక, అంతవరకూ తల్లివద్ద గాని, అమ్మమ్మవద్ద గాని దాచని విషయాలు ఇప్పుడు దాస్తోంది. పూర్వం తన మనసులో ఏ భావంపుట్టే ఆ భావం పైకి అనేస్తూండేది. కాని, ఇప్పుడలా అంటే ఏం చిక్కు వస్తుందోనని, తన భావాలు తనలోనే అణిచేసుకునేది ఆమెలో ఉదయించే అనేక సందేహాలకు, మునుపు తల్లిని గాని, అమ్మమ్మను గాని, అడిగి జవాబులు చెప్పించుకునేది. కాని, ఇప్పుడు వాళ్లు తనకు సరియైన జవాబు లివ్వలేరని, వారి అజ్ఞానంవల్లనే వారి జీవితం అంత దుఃఖభాజనం చేసుకున్నారనీ, అందువల్ల ఒకవేళ వారేదైనా జవాబు లిచ్చినా, అవి తనకు పనికి రావనీ, శ్రీదేవి దృఢనిశ్చయానికి వచ్చింది. తను, జీవితంలో ఒక క్రొత్త మార్గాన్ని అనుసరించాలి. పాత పంథా వదిలిపెట్టాలి. ఆమె బుర్రలో ఇంగ్లీషువారి జీవన విధానం చాలా ఆదర్శమైనదిగా కన్పించింది. ప్రేమించిన స్త్రీ పురుషులు హాయిగా పెండ్లి చేసుకోవచ్చు పైగా స్త్రీ, పురుషులు ఒండొరులను ప్రేమించుకున్నట్లు తెలుపుకొని, కలిసి మెలసి తిరగవచ్చు. మనదేశంలో ప్రేమ గురించి గట్టిగా మాట్లాడకూడదు. పైగా స్త్రీకి ఇష్టంలేకపోయినా, భర్తతో కాపురం చేసి తీరవలసిందే. తన తలిదండ్రుల విషాద దాంపత్యం ఆమె కంటిముందు మెసిలింది పరస్పరం ద్వేషించుకునే వారిద్దరూ సంఘాన్ని ఎదురించలేక భార్యాభర్తలుగా తిరుగుతున్నారు. ఇది సంఘంకోసం చేసుకుంటున్న ఆత్మవంచనకాదా? పైగా పురుషుడు— తన కిష్టంలేని భార్యను కలిగిఉండి, వేరొక స్త్రీతో తిరగడానికి సంఘం అడ్డురాదు కాని, స్త్రీకి ఆ అవకాశమైనా ఏది? నిజంగా స్త్రీని ఇంత హింసించే సమాజం ప్రపంచంలో ఎక్కడా ఉండదని శ్రీదేవి అనుకుంది. ఆమెలో ఈ సమాజంమీదా, ఈ వ్యక్తులమీదా, ఈ కట్టుబాట్లమీదా ఒక అసహ్యభావం బయల్దేరింది. ఈ సంఘానికి లొంగిఉండడం పట్టి చేతకానితనం అనిపించింది. మరి, ఈ చదువుకున్న అమ్మాయిలూ, గొప్ప గొప్ప ఉద్యోగాలు చేసే స్త్రీలూ వీళ్లెవ్వరూ తమ స్థితి ఇంత అధ్వాన్నంగా ఉందని ఆలోచించుకోలేరా? వారెందుకు ఇవన్నీ భరిస్తున్నారో అడగాలనిపించింది శ్రీదేవికి.

(సశేషం)

అప్పారావోపాఖ్యానం

22 వ పేజీ తరువాయి

పోటికి కండువా అడ్డుపెట్టుకుంటూ, "ఓరినీ! మీ అసాధ్యంకూలా! ఎన్ని చెప్పారయ్యా! అసలు సంగతి వినకుండానే, పోవటం అంటే చచ్చాడని కాదయ్యా నే నన్నది! పారిపోయాడని," అంటూ అసలు సంగతి బయటపెట్టాడు.

ఆఁ! అంటూ నోరు తెరచి, గ్రుడ్లు అప్పగించారు. అక్కడున్న పెద్దలంతా. ఇంతలో ఒకాయన తేరుకొని "ఎప్పుడూ ?" అన్నాడు.

"రాత్రండీ !"

* * *

అసలు అప్పారావు పుట్టుపూర్వోత్తరాలు తెలిసిన వాళ్ళు, ఈ మూడు సంవత్సరాలనుంచి ఆ ఊళ్లో ఎవరూ లేరనే అనవచ్చు. ఒకరోజు సాయంకాలం, ఆ ఊరి కరణంగారు మాసిన గడ్డం, మురికిబట్టిన బట్టలు, పీచురేగిన జుట్టు వగైరా.... అవతారం గల వ్యక్తిని వెంటబెట్టుకొని రావటం రచ్చబండమీద కూర్చున్న పెద్దల కంట బడింది. రెండు రోజులనంతరం, అతని పేరు అప్పారావని, స్కూలు—ఫైనల్ చదివాడని, కారణాంతరాలవల్ల ఇంటిదగ్గరనుంచి పారిపోయి వచ్చాడని ఊరంతా తెలిసింది. చాలామంది కరణంగారి ఇంటికి వెళ్ళి అసలు సంగతేమిటని కరణంగార్ని అడిగారు.

అతన్ని గురించి తనకు అంతకంటె తెలియదని, పట్టణంనుంచి వస్తుంటే రైల్లో తటస్థ పడ్డాడని, ఊళ్లో అతనికి ఒక దారి చూపిస్తే, పనికివస్తాడని తలంచి తనతో తీసుకొనివచ్చానని ఆయన క్లుప్తంగా చెప్పి ముగించాడు కరణంగారి దయార్ద్ర హృదయానికి ఆలా ఒక పాట ఆని ఆయన్ని అభ్బిష్బ జేశారు.

మనిషి చూస్తే నమ్మకస్తుడివలె ఉన్నాడు. మరి ఎందుకు పారిపోయివచ్చాడో ఎవరికీ అర్థం కాలేదు. రెండు మూడు నెలల పర్యంతరం చాలామంది 'ఏ ఊరు? ఇలా ఎందకు వచ్చావు?' మొదలైన ప్రశ్న వర్షం అతనిమీద కురిపించారు. అప్పారావు ఆ ప్రశ్నల వర్షంకు తట్టుకోలేక చిరునవ్వు అనే గొడుగొకటి అడ్డంబెట్టి మౌనవ్రతం పట్టేవాడు. అందుకని అతన్ని ఎవరూ ఒత్తిడి పెట్టేవారుకాదు. ఎవరైన ఒకరు, అలా ప్రయత్నించినా వాళ్ళ కంఠశోష తప్ప, అప్పారావువద్దనుంచి జవాబు మాత్రం వచ్చేది కాదు.

కరణంగారింట్లో పిల్లాజెల్లా లేనందువల్ల ఆయనకు వెనుక కొద్దో గొప్పో ఉన్నందువల్ల, అప్పారావు పని బాగానే ఉండేది. అప్పారావు వెనకటి అవతారం విడిచి కాస్త తేరుకొని కొత్త అవతారం ఎత్తాడు

అతనికి ఇంటి బెంగ ఉన్నట్లు ఎవరికీ తెలియదు. అసలుందో లేదో మరి. ఎప్పుడూ పళ్ళు బయట పెట్టి నవ్వుతూ ఉండేవాడు. కరణంగారు చెప్పిన కాగితాలు వ్రాయటం, లెక్కలు చేసిపెట్టటం వంటివిచేసి, ఆయనకు సహాయంగా ఉండేవాడు. ఎప్పుడన్నా అద్దద్దమని పట్టణం పనులు వచ్చి కరణంగారు బయలుదేరుతుంటే అప్పారావుకూడ ఆయన వెనుక బయల్దేరేవాడు. ఊళ్లోవాళ్లకి కూడ అప్పారావంటే నమ్మకం కుదిరింది

ఇప్పుడు ఊళ్లో ప్రతివాళ్ళకి నోటులు రాసి సహాయంతో అప్పారావు దస్తావేజులు రాయటం నేర్చుకున్నాడు. అతని తెలివికి కరణంగారు లోలోన చాలా మెచ్చుకొని అప్పుడప్పుడు ఆ మాట పైకి అనేశేవారు. అప్పుడు అప్పారావు 'ఇహిహి' అని పళ్లు ఇకిలించేవాడు. తనవలననే కదా ఇతను ఇంత ప్రయోజకుడు అవుతున్నాడని కరణంగారు గర్వపడేవారు. దానికి నిదర్శనంగా ఎవరైన అప్పారావు ఊసు ఎత్తితే ఛాతీ విగ్గబెట్టి కూర్చునేవాడు.

అప్పారావు కూడ కరణంగారంటే భక్తితోను, దానితోపాటు విధేయతగాను ఉండేవాడు. దస్తావేజులు వ్రాయించుకున్నవాళ్లు కొద్దో గొప్పో అతని చేతుల్లో పెట్టేవారు. కాని ఎవ్వరినీ డబ్బు ఒడిగేవాడు కాదు. డబ్బంటే అంతగా లెక్కలేని మనిషల్లే కనిపించేవాడు.

అంతవరకు ఆ ఊళ్లో ఏ స్టాంపులు కావాలన్నా, పట్టణం పరుగెత్తవలసివచ్చేది. కాని ఇప్పుడో ? ఊళ్లోనే దొరుకుతున్నాయి అప్పారావే ఈ ఉపాయం కరణంగారి చెవిలో ఊదాడు. అసలే అతని తెలివికి ఉబ్బిపోతున్న కరణంగారు "ఓ! అంతకంటేనా" అనేశారు. తర్వాత పది రోజులకే అప్పారావు స్టాంపు వెండరయి కూర్చున్నాడు, దానికి కావలసిన పెట్టుబడి, ఇంకా ఇతర తతంగం యావత్తు కరణంగారి చేతుల మీదుగానే జరిగిందనుకోండి. అది ఆయనకంత సమస్యేం కాదు. ఎందుకంటే, అప్పారావుమీద ఆయనకున్న నమ్మకం, ఇంకా అతని సామర్థ్యంమీద ఆయనకున్న గురి అలాంటిది. అన లతను సామర్థ్యం గలవాడన్న భావన ఆయనకు అప్పారావుని చూడటంతోనె కలిగింది.

ఇన్ని రోజులనుంచి అప్పారావు బయటకు వచ్చి

పెట్టే బాధ కరణంగారికి తప్పింది. కరణంగారి నలుగురితో కూర్చుని లోకాభిరామాయణం

మాట్లాడే అలవాటు లేదు. మరి అతను కూడ ఇప్పుడు ఊళ్లో కొస్త నలుగురికి తెలిసినవాడయ్యాడు. అందుచేత ప్రొద్దున, సాయంత్రం అప్పారావు కూడ రచ్చబండమీద చేరి పిచ్చాపాటి మొదలుపెట్టాడు. రాజకీయాలు కూడ అరుదుగా మాట్లాడేవాడు. కరణంగారితో కోర్టులకు తిరగటంవలన కోర్టు వ్యవహారాలు కొంచెం అబ్బినాయి. అప్పుడప్పుడు ఎవరైనా వస్తే, సలహాలు ఇవ్వటమే కాకుండ, అవసరమొస్తే కరణంగారి అనుమతితో కోర్టులకు వెళ్లేవాడు. వెళ్లినప్పుడు కొద్దో గొప్పో ముట్టుతుండేది. ఏది చేసినా కరణంగారి అనుమతితో మాత్రమే చేసేవాడు. ఆయనమీద అతనికున్న భక్తి అలాంటిది.

క్రమేణ వచ్చిన డబ్బుతో కరణంగారు పెట్టిన పెట్టుబడంతా తీర్చేశాడు. అప్పారావు ఇప్పటి వరకు కరణంగారింట్లోనే ముందువైపు సావిడిలో ఒక గదిలో ఉండేవాడు. మరి ఒకనాడు ఏమనుకున్నాడో గాని, కరణంగారు తీరికగా కూర్చున్న సమయం జూచి, తనుకూడ తీరుబాటు చూసుకుని నెమ్మదిగా ఆయన ప్రక్క చేరాడు.

కాసేపు అదీ, ఇదీ మాట్లాడుకున్న తర్వాత అప్పారావు అసలు సంగతి బయటపెట్టాడు; చల్లకు వచ్చి ముంత దాయటం ఎందుకన్నట్లుగా.

“ఏమండీ! ఎవరైనా ఏదో కొన్నాళ్లపాటు చూస్తారు. ఎల్లకాలం చూడటం కష్టంకదా? అందులో కొస్తనా కాళ్లమీద నేను నిలబడేటట్లు చేశారు. ఇంకా నేను మీకు భారంగా ఉండటం నాకు ఇష్టంలేదు. ఏదో అంతా తమ చలవ. తమరి అనుమతయితే, ఊళ్లోనే వేరే ఇంట్లో అద్దెకుండి, స్వయంగా వండుకొందామని ఉంది” అంటూ చెప్పి, కరణంగారు ఏమంటారో నని భయం భయంగానే ఆయన సమాధానం కోసం నిరీక్షిస్తున్నాడు.

ఒక్క అర—నిముషంపాటు ఏమీ మాట్లాడలేదు కరణంగారు. తరువాత గద్గదమైన గొంతుతో “ఇదుగో, అప్పారావ్! ఇప్పు డీ బుద్ధి నీ కెందుకు పుట్టిందయ్యా? నీ కేమన్నా మా ఇంట్లో లోటుగా ఉందా? చెప్పు? నీవు ఏదడిగినా నేను కాదన్నానా? లేక నామీద కోపం వచ్చిందా? నీవు వేరే ఉండటానికి కారణం ఏమిటి?” అని నిగ్గదీసి అడిగారు.

“అబ్బెబ్బె! అదేమి లేదండి. తమమీద ఒట్టు. నా కా విధమైన ఉద్దేశ్యం ఏ కోశానా లేదు. నన్ను తల్లిదండ్రులకన్న ఎక్కువగా చూశారు. ఇంకా మిమ్మల్ని కష్టపెట్టటం ఇష్టంలేకనే ఇలా అన్నాను” అని అప్పారావు అన్నాడు.

కాని, కరణంగారు తమవల్ల ఏదో కష్టం అప్పారావుకు కలిగిందని బాధపడ్తున్నాడు.

అప్పారావుకి మాత్రం కరణంగారికి ఇంకా భారంగా ఉండటం ఇష్టంలేదు.

మొత్తానికి ఇద్దరూ రాత్రి పది గంటలవరకు బుర్ర బద్దలు కొట్టుకుంటూనే ఉన్నారు. అతి కష్టంమీద అప్పారావు వేరుగా ఉండటానికి కరణంగారు ఒప్పుకున్నారు.

మరి రెండు రోజులకు అప్పారావు ఒక చిన్న డాబాలో, ఒక చిన్న గది అద్దెకు తీసుకొని, అదే స్టాంపులు అమ్మే ఆఫీసుగాను, అదే వంటగది గాను, అదే పడకగది గాను భావించుకున్నాడు. ఎవరైన “ఏమిట్లండి? మరి ఒక్క గది కాకపోతే ఇంకొక గది కూడ అద్దెకు తీసుకుని హాయిగా ఉండరాదూ?” అంటే! “అబ్బే! ఎందుకండీ? బ్రహ్మచారి ముండాకొడుకుని, ఒంటరివాడిని. ఇది చాలక ఇంకా ఎందుకండీ? నెత్తినేసి రుద్దుకోవటానికా?” అనేవాడు.

ఇలా ఎవ రడిగినా “బ్రహ్మచారి ముండాకొడుకుని, ఒంటరివాడిని” అంటూ ఉండేవాడు. ఈ రెండు మాటలే ఎవరో కరణంగారి చెవి వేశారు.

అప్పారావు వేరుగా ఉంటున్నా, ప్రతిరోజు కరణంగారింటికి వచ్చి, ఆయన్ని, ఆయన భార్యని పలకరించవల్సిందే. ఒకవేళ ఏ రోజైనా అలా జరగలేదనుకోండి; అటు కరణంగారి మనస్సు, ఇటు అప్పారావు మనస్సు తహతహ లాడేవి.

మామూలుగానే ఆరోజు అప్పారావు కరణంగారింటికి వచ్చి కూర్చున్నాడు. ఆవేళ కరణంగారు, ఆయన భార్య మహ సంతోషంగా ఉన్నారు.

“నాయనా! అప్పారావ్!” అంటూ కరణంగారు వచ్చారు. ఏమిటి విశేషం చెప్మా! అనుకున్నాడు అప్పారావు. మళ్లీ కరణంగారు, “అప్పారావ్! మొత్తానికి అవుతున్నావయ్యా!” అని నవ్వుతున్నాడు.

“ఇంతకీ బస్సు వెళ్ళిపోయే వేళ వరకూ ఊరుకొని పరిగెడతావేం!” కామేశం అడిగాడు సుబ్బారావుని.

“అదే ఆఖరి బస్సు. అయితే మరి నేను యింటికి పోనక్కర లేదు. కాపోతే మరో బస్సు కోసం చూస్తూండాలి. అందుకని” సుబ్బారావు చెప్పాడు.

ఏమిటీ అవుతుంది, మంచివాడినా, చెడ్డవాడినా? ఈయన ఇంత సంతోషంగా ఉన్నాడు గనక చెడ్డవాడిని కాదన్నమాట; మంచివాడినే అనుకుంటూ తనలో తనే మురుసుకుంటూ, ఉండబట్ట లేక

“ఒక ఇంటివాడవయ్యా!” అన్నాడు కరణంగారు.

“ఇప్పుడు ఒక ఇంటివాడిని గాక, రెండు ఇళ్ల వాడిని కాలేదు గదండీ?” అన్నాడు అప్పారావు అమాయకంగా.

కరణంగారు నవ్వుతూ “ అదిగాదు అప్పారావ్, నీకు పెళ్లయ్యా! పెళ్లి. అమాత్రం తెలుసుకోలేవూ, ఇంత తెలివిగలవాడివి!” అంటున్నారు.

ఇక చూడండి అప్పారావు మొఖాన కత్తివాటుకు నెత్తురుచుక్క లేదు. పెళ్లి అనటంతోనే ఏదో భయం పుట్టుకువచ్చినట్లయింది.

నాకు పెళ్ళేమిటి? నా బొంద! అని మనస్సులో అనుకుంటుంటే అమాట బైటకే వచ్చి కరణంగారి కర్ణపుటాలకి తాకింది.

“నీకు గాక నాకంటయ్యా?” అనే కరణంగారి ప్రశ్నకు సమాధానం లేకపోయేటప్పటికి కొస్త మందలింపు ధోరణిలో “ఏదో ఆ మూడు ముళ్లు వేయిస్తే నిన్ను ఇక్కడకు తీసికొనివచ్చిన బాధ్యత వదులుతుందని నే ననుకుంటుంటే, అట్లా తెల్లమొగం వేస్తావేమయ్యా?” అన్నారు.

అప్పారావును మాట్లాడనివ్వకుండానే కరణంగారు మళ్లీ “చక్కని నిక్షేపంలాంటి పిల్లయ్యా! ఈ ఊరే! ఫస్టుఫారం ఫస్టున ప్యాసయిందట. రెండు మూడొందలు కట్నం ఇస్తామన్నారు. పిల్లను గాని చేసుకొనేది, కట్నం కాదుకదా అనుకొని సరే నన్నాను. ముహూర్తం పెట్టడమే ఆలస్యం. నీతో చెప్పకుండా ఇంతా జేశానని కోపం వచ్చిందేటి ఇస్మీ!” అంటూ అనుమానంగా అడిగారు.

అంతవరకు తల దించుకు కూర్చున్న అప్పారావు కొస్త తల ఎత్తి నెమ్మదిగా “నాకు .... నాకు .... ఈ పెళ్లి వద్దండీ!” అని దీర్ఘంగా నిట్టూర్పు విడిచాడు.

కరణంగారు ఒక్కసారిగా మొహం మార్చుకొని “ఏం? ఎందుకు వద్దూ? ఆ అమ్మాయికి ఏం తక్కువైందని వద్దంటున్నారు? అసలు ఆ అమ్మాయిని చూశావా?” అంటూ తుపాకి గుండ్లలాంటి ప్రశ్నలవర్షం కురిపించాడు.

దాంతో అప్పారావు ఒక్కసారిగా కూలబడి ఇందాకటికంటె నెమ్మదిగా “ఆ అమ్మాయిని కాదండీ వద్దంది, అసలు పెళ్లి వద్దంటున్నా!” అన్నాడు.

కరణంగారికి కోపం వచ్చింది. “అంత పెళ్లి వద్దనేవాడివి ఊళ్లో అందరిముందు బ్రహ్మచారినీ, ఒంటరివాడినీ అని ఎందుకు అనవలసివచ్చింది? అలా అన్నావంటే పరోక్షంగా పెళ్లి కావాలని అడగటం అవునా? కాదా? అందుకనే నేను సంబంధము నిశ్చయించాను. పెళ్లి జరిగి తీరవలసిందే!” అంటూ తను కూర్చున్న మట్టి అరుగు గట్టిగా గుద్ది చెప్పారు.

అప్పారావుకు ముచ్చెమటలు పోశాయి. తనేదో మాటవరసనొచ్చి అన్నాడు గాని, ఈ ఊళ్లో వాళ్లు దానికి ఇంత ఇదిగా ‘లా’ పాయింటు తీస్తారనుకోలేదు. మరి ఇప్పు డెలా? ఈయన గట్టిగా పట్టుబడుతున్నాడు. తనకు పెళ్లి ఇష్టం లేదు. బాగా ఆలోచించి ‘తెల్లవారి ఏ సంగతి చెబుతా’ నని బయటపడ్డాడు అప్పారావు.

రాత్రంతా నిద్రపోకుండా ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నాడు. తెల్లవారుజామున ఏమి తట్టిందో గాని, నిండా ముసుగుపెట్టి పడుకొని, ఏడు గంటలకు లేచి, కరణంగారింటికి వెళ్లాడు.

అప్పటికే ఆయన అరుగుమీద తిష్ఠ వేశాడు. అప్పారావు వచ్చీ రావటంతోనే “ఏం జేశావోయ్?” అని అడిగారు.

“చేసుకుంటానండీ” అని ఒక్కసారిగా అన్నాడు అప్పారావు.

“నాకు తెలియదటోయ్! నిన్నేదో ఆలోచించకుండా అనేశావ్” అని కరణంగారు నవ్వుతూ అన్నారు.

అప్పారావు వెంటనే అందుకుని “అయితే ఇప్పుడు కాదండి, మరో నాలుగు నెలల తర్వాత” అన్నాడు.

“అప్పటివరకు ఏంజేస్తా వేంటి?” అని కరణంగారు అడిగారు.

“ఏంలేదండి, మన ఊళ్లో ఉన్న రామాలయం చూశారా? ఎంత పాడుబడి ఉందో! ఏదో

ఊళ్లో చందాలు ప్రోగుచేసి దానిని బాగుచేయిం చుదామని ఉంది. ఆ కాస్త పని నా చేతులమీదుగా జరిగితే నాకు పేరూ వస్తుంది, పుణ్యం ఉంటుంది. ఆ తర్వాత పెళ్లికి అభ్యంతరం ఉండదు" అన్నాడు అప్పారావు.

కరణంగారు దీర్ఘంగా ఆలోచించారు. ఉద్దేశ్యం బాగానే ఉంది. ఎటుతిరిగి వివాహం చేసుకుంటా నంటున్నాడు కాబట్టి, నాలుగు నెలలు ఆగిన తర్వాతే చేద్దాం, మునుచుకుపోయిందేముందని 'సరే, నీ ఇష్టప్రకారమే కానియ్' అన్నారు.

దాంతో అప్పారావుకు భారం నెత్తిమీద నుంచి దిగినట్లయింది. అసలు అప్పారావు స్వేచ్ఛాజీవి కావాలని కలలు గంటున్నట్లు ఒకసారి అన్నాడు అటువంటివాడికి గుదిబండ కడతానంటే అంగీక రిస్తాడా ? గుడి వంకపెట్టి నాలుగు నెలలు వాయిదా వేశాడు. అసలు గుడి కూడ బాగు చేయించి భక్తుడ నవుదామన్న ఉద్దేశ్యం కూడ అప్పారావు మనస్సులో లేకపోలేదు. అందుకే 'రామా లయోద్ధరణ నిధి" అని ఒకటి స్థాపించాడు

ఈలోగా పంచాయితీ ఎన్నికలు వచ్చి అప్పా రావు పనికి ఆటంకం కలిగించినాయి. అన్ని ఊళ్లలో మాదిరిగా, ఆ ఊళ్లోనూ రెండు పార్టీలు ఉన్నాయి. రెండు వైపులవారు ప్రచారం జోరుగా మొదలుపెట్టారు.

ఇదొక పెద్ద సమస్యగా తయారయింది మన అప్పారావుకు. ఎవరికి వేయాలి వోటు ? ఒకరికి వేస్తే రెండవవాళ్లకు కోపం. మరి తను అంద రికి తలలో నాలుకవలె ఉంటున్నాడయ్యె, తను ఒంటరిగాడు. జంట ఉండి ఉంటే "మీకొక వోటు, వాళ్లకొక వోటు" అనే పని. ఏ చిక్కు ఉండేది కాదు. అందులో "రామాలయోద్ధరణ నిధి" ఒకటి ఉన్నది. ఒక పార్టీకి వోటువేస్తే, రెండవవాళ్లు తన నిధికి చిల్లిగవ్వ ఇవ్వరు. ఎట్లా అబ్బా ? అను కొని మరొక్కసారి బుర్ర తిరిగేలా ఆలోచించి మంచి ప్లానొకటి తయారుచేశాడు

ఎక్కడైనా సామాన్యంగా ఒక పార్టీవాళ్లు ఒక వార్డులో ప్రచారం చేస్తుంటే, మరొక పార్టీ వాళ్ళు మరొకవార్డులో ప్రచారం చేస్తారు. అదే, అప్పారావు పాలిటి కల్పతరువయింది.

ఒకనాడు ఒక పార్టీవాళ్లు వచ్చి, "ఏమోయ్ అప్పారావ్, నీవోటు ఎవరికేంటి ?" అని అడిగారు·

"అదేమిటండీ? ఎవరికంటారేంటి ? నా వోటు మీకే ! ఇంకెవరికేస్తాను?" అని అనటమే గాకుండా వాళ్ళకు ఇంకా నమ్మకం కుదరటానికి, వాళ్ళతో కలిసి నాలుగైదు ఇళ్ళు తిరిగేవాడు. ఆ తిరగటంలో ఎంత జాగ్రత్త! పదిమంది మధ్యలో కనబడీ కనబడ కుండా ఉండేవాడు. నెత్తిమీద ముసుగేసుకుని తల వంచి నడిచేవాడు. ఆఖరుకు ఇంటాయనకుకూడ కనిపించనంత జాగ్రత్తపడి, ఎవరికి తెలియకుండ గదికి చేరుకునేవాడు.

రెండవపార్టీవాళ్లు వచ్చి అడిగినా అంతే. మొత్తా నికి ఇద్దరికి "అప్పారావు మనవాడే" అనుకునే టట్లు చేశాడు.

ఎలక్షన్‌రోజు రానే వచ్చింది. అందరితోపాటు అప్పారావు వోట్లువేశాడు. రెండుపార్టీలవాళ్ళు అప్పారావు తమకేశాడంటే, తమకేశాడను కుంటు న్నారు మనస్సులో. మరి అప్పారావు ఎవరికేశాడో?

అప్పారావోపాఖ్యానం

ఆ పాయంత్రమే ఫలితాలు ప్రకటించారు. అప్పారావు, గెల్చినవాళ్ళదగ్గరకు వెళ్ళి మహానందం ప్రకటించి, వెంటనే వోడినవాళ్ళదగ్గరకు వెళ్ళి తన గాఢ సంతాపం వెలిబుచ్చాడు.

ఈ తతంగం అంతా అయినతర్వాత, అప్పారావు తన పని మొదలుపెట్టాడు, రెండుపార్టీలవాళ్ళు తనకు అనుకూలురే గనుక అందరి దగ్గరకు వెళ్ళి చందాలు వేయించాడు. చందా వేయటమే గాని వెంటనే ఇచ్చేవాళ్ళు తక్కువగదండి !

వేయించిన చందాలకోసం తెగ తిరిగి వసూలు చేస్తున్నాడు అప్పారావు. ఒకనాడు పోగయిన డబ్బు లెక్కచూడగా రెండువేల రూపాయల చిల్లరగా వచ్చినట్లు తేలింది.

కాలంకూడ మూడునెలలు నడిచింది. అప్పారావు పెళ్ళి ఇంకా నెలరోజులే ఉంది. కరణంగారు రోజు రోజుకూ గుర్తుచేస్తూనే ఉన్నారు.

ఈలోగా ఒక వింత జరిగింది. అప్పారావుమీద ఊళ్ళో చిన్నచిన్న పుకార్లు బయలుదేరాయి. అప్పా రావు ఎలక్షనులో నడిపిన శల్యసారథ్యం చాలామందికి తెలిసింది. అక్కడక్కడా దీనిని గూర్చి చర్చలు

రాజు: "ఇంతకూ అష్టగ్రహ కూటమి అయితే పెళ్ళి చేసు కుంటానన్నావుటగా? మరి ఆ లక్ష్మిని వివాహమాడలేదేం?

రాము: సరి సరి! అష్టగ్రహ కూటమి ధర్మమా అని ఆ అమ్మాయి సూర్యంతో లేచి పోయిందిగా?

భీమారావు (రాజమండ్రి)

ప్రారంభమయినట్లు ఎవరో అప్పారావుకు చెప్పారు. బుజువులతోసహా బయటకు వచ్చేటట్లున్నాయి.

ఒకవేళ అలా గనుక వస్తే తనకు నలుగురిలో అవమానం తప్పదు. ఇందులో అప్పారావు చేసింది పెద్ద పొరపాటు కాకపోయినా, అందరిని నమ్మించి నందుకు, వాళ్ళకు బాగా కోపంవచ్చింది. ఈ గండం గడవటం ఎలాగో తెలియటంలేదు అప్పారావుకు.

అనుకున్నట్లు ఆ రాత్రి రానేవచ్చింది కబురు; కోపంపాలు కాస్త ఎక్కువగా ఉన్న ఒకపార్టీ పెద్ద నుంచి. తెల్లవారి వచ్చి వాళ్ళింటిదగ్గర కలుసుకో మని.

అప్పారావుకు ముచ్చెమటలు పోసినాయి. గుం డెల్లో చేయిపెట్టి కెలికినట్లయింది. ఇన్ని రోజుల నుంచి గౌరవంగా బయటపడితేనే మంచిదను కున్నాడు. ఎలా ?

గుడి డబ్బు, అదే ! "రామాలయోద్ధరణనిధి" రెండువేలూ, తన దగ్గరే ఉన్నాయి. తళుక్కున ఒక ఉపాయం మెరిసింది అప్పారావు బుర్రలో.

అవసరమనుకున్న సామానంతా, చిన్న పెట్టెలో సర్దాడు. కాగితం కలం తీసికొని కరణంగారికి ఉత్త రం మొదలుపెట్టాడు.

పితృ సమానులైన కరణంగార్కి,

నమస్కారములు. ఈ విధంగా నేను చెప్పకుండా వెళ్తున్నందుకు మీకు చాలా బాధగా ఉండవచ్చు. మీ ఊరును, మిమ్ములను విడిచి వెళ్ళటం నాకూ చాలా బాధగానున్నది. అయినా వెళ్ళడం తప్పనిసరి. ఎందుకంటే—

నన్ను తీసికొనివచ్చిన మీకు, మీ ఊళ్లోవాళ్ళకు ఇంతవరకు నా పుట్టుపూర్వోత్తరాలు తెలియవు. ఇప్పుడు అత్యవసరంగనుక కొంచెం నా సంగతి వివరి స్తాను.

అసలు నేను మోసగాడిని. నాకు ఒక పేరంటూ లేదు. ఊరు ఊరు తిరుగుతూ, అవసరమొస్తే నెలల పర్యంతరం కూడ ఉండి, ఊళ్లోవాళ్ళను బాగా నమ్మించి అందినంతవరకు డబ్బు గుంజి, జల్సాగా ఖర్చుపెట్టూ ఉండేవాడిని. అదే ఉద్దే శ్యంతో నే మీ ఊరు కూడా వచ్చాను. ఇటువంటి సహృదయులుగల ఊరు ఇంతవరకు నేను చూడ లేదు. అందుకనే మూడు సంవత్సరాలు నేను ఉండ గలిగాను.

మీ అందరిమధ్య నావంటి కల్మషహృదయుడు, మోసగాడు ఇన్ని రోజులనుంచి మెలిగాడంటే అదంతా మీ గొప్పతనమే. ఇన్ని సంవత్సరాలు ఉండటంవలన నాలో నిజంగా మార్పు వచ్చింది. నేనుగూడ ఊరు శ్రేయస్సు కోరుతుండేవాడిని. అందువల్లనే రామాలయాన్ని బాగుచేయాలని సంకల్పించాను.

పోతే, ఎన్నికలలో నేను నడిపిన శల్య సారథ్యం కూడ ఎవరికీ బాధ కలుగకుండా ఉండాలనే చేశాను. నిజంగా నేను ఎవరికీ వోటు వెయ్యలేదు. ఇది అందరికి కోప కారణ మయింది. నా గౌరవానికి భంగం వచ్చేటట్లున్నది. అసలు విషయం నేను వాళ్ల ముందు చెప్పుకునే ధైర్యం నాకు లేదు. అందుకనే ఇలా వెళ్తున్నాను.

ఇకనుంచి కాయకష్టం జేసి స్వచ్ఛంద జీవితం గడపాలనుకున్నాను. ఆ పనే మీ ఊరులో చేయటం "పూలు అమ్మినచోట కట్టెలు అమ్మటం" అవు తుంది. నన్ను గురించి అందరిముందు చెప్పు కొందామని అప్పుడప్పుడు అనుకునేవాడిని. కాని, ధైర్యం చాలేదికాదు. క్లుప్తంగా నా గురించి ఈ కొంచెము వ్రాసిన తర్వాత నా మనస్సు తృప్తిగా ఉంది. మీరందరూ నన్ను అపార్థం చేసుకోవ వద్దని ప్రార్థన.

ఇంకొక మాట. మీరు నాకు పెళ్లి తలపెట్టారు. కాని నాకు పెళ్లంటే అసలు యిష్టంలేదు. ఆ బాధ కూడ తప్పించుకోవటానికి మీ ఊరు నుంచి దూరమవ్వవలసివస్తుంది క్షమించాలి మరి. ఆ రెండువేలున్నాయి చూశారూ ? పొట్లం కట్టి ఆ మూలనున్న గూటిలో దాచాను. జాగ్రత్త చేసి రామాలయాన్ని తప్పక బాగుచేయిస్తారని ఆశి స్తున్నాను.

నా ఆఖరు కోరికగా ఇంకొక మాట. మీ ఊళ్లో వాళ్లందరికీ నామీద ఇప్పుడు కోపంగా ఉండి ఉంటుంది. నిజంగా నాలో పరివర్తన కలిగిం దను టకు నిదర్శనంగా, ఆ రెండు వేలూ, ఉత్తరం, ఊళ్లోవాళ్లందరి ముందు పెట్టవలసినదిగా ప్రార్థన.

ఇట్లు,
విధేయుడు,
అప్పారావు. ★